

Έφτασε η ώρα των τζιχαντιστών της θάλασσας;

Η εμφάνιση του Ισλαμικού Κράτους στις μεσογειακές ακτές ανατρέπει παγιωμένα γεωστρατηγικά δεδομένα στη θαλάσσια γειτονιά μας. Ποιοι κίνδυνοι ελλοχεύουν για την εθνική μας ασφάλεια αλλά και την εμπορική ναυτιλία; Είμαστε έτοιμοι να αντιμετωπίσουμε ενδεχόμενα φαινόμενα πειρατείας τζιχαντιστών; Άρθρο του δημοσιογράφου-αμυντικού αναλυτή κ. Ιωάννη Θεοδωράτου

Η κατάληψη του λιμένος Ντέρνα της ανατολικής Λιβύης στις 5 Οκτωβρίου 2014 από ομάδες φανατικών ισλαμιστών οπλοφόρων, οι οποίες δηλώνουν πίστη στο Ισλαμικό Κράτος (ΙΚ), έφερε στην επιφάνεια ένα σοβαρό ερώτημα που σχετίζεται με το πόσο ασφαλής συνεχίζει να είναι η ναυσιπλοία στη Μεσόγειο. Για πρώτη φορά μετά το 19ο αιώνα αναδύεται η απειλή της πειρατείας – υπό μορφή ασύμμετρης απειλής – σε μια περιοχή η οποία θεωρείται ασφαλής για τις θαλάσσιες γραμμές επικοινωνίας. Εξαιτίας της γεωγραφικής γειτνίασης της Κυρηναϊκής με τον ελληνικό νησιωτικό χώρο, θα ήταν έγκαιρο και χρήσιμο να εξεταστούν όπως και να αξιολογηθούν οι πιθανότητες πρό-

κλησης βλαβών στα εθνικά συμφέροντα, αλλά και στα εμπορικά συμφέροντα ελληνόκτητων ναυτιλιακών επιχειρήσεων, από μια ενδεχόμενη πραγματοποίηση μεμονωμένων ή συνδυασμένων επιθέσεων δια θαλάσσης από σκάφη τα οποία θα επιχειρούν από βάσεις του ΙΚ στη Λιβύη. Η ύψωση της σημαίας του ΙΚ στις μεσογειακές ακτές αποτελεί πλέον αδιαμφισβήτητο γεγονός. Μετά από παρέλευση ενός και πλέον αιώνα, ομάδες φανατικών μουσουλμάνων κατέχουν ένα προγεφύρωμα στη βορειοαφρικανική ακτή, απειλώντας να προκαλέσουν και να ενοχλήσουν τα δυτικά συμφέροντα σε μια γεωγραφική περιοχή μεγάλης γεωστρατηγικής σημασίας και υψηλής αξίας. Ξαναζωντανεύει ο θρόλος

των πειρατών της Μπαρμπαριάς; Επέρχεται το τέλος της ειρήνης και της ασφάλειας στον τομέα της ναυσιπλοΐας εντός της Μεσογείου; Αυτά τα ερωτήματα δημιουργήθηκαν αρχικώς σε διεθνείς και ελληνικούς ναυτιλιακούς κύκλους, όταν τα ΜΜΕ γνωστοποίησαν την πολύ μεγάλη τοπική επιτυχία του ΙΚ να αποκτήσει τον έλεγχο του στρατηγικής σημασίας λιμένος Ντέρνα στην Κυρηναϊκή τον περασμένο Οκτώβριο.

Ήταν η πρώτη φορά κατά την οποία δυνάμεις του χαλιφάτου (σ.σ. η αποδοχή της εξουσίας του ΙΚ σε άλλες περιοχές, π.χ. Λιβύη, Νιγηρία, με τις οποίες δεν υπάρχει γεωγραφική συνέχεια, πραγματοποιείται με απλή διαδικασία) ύψωσαν

τη σημαία τους εντός του γεωπολιτικώς ευαίσθητου χώρου της κεντρικής Μεσογείου και όχι σε κάποια μακρινή αφρικανική (π.χ. Σομαλία) ή ασιατική ακτή. Η ευκολία με την οποία οι τζιχαντιστές βρήκαν «διέξοδο προς τη θερμή θάλασσα» οφείλεται εν πολλοίς στο γεγονός ότι η Ντέρνα αποτελούσε παραδοσιακό πυρήνα των σκληροπυρηνικών μουσουλμάνων της Λιβύης¹. Οι εξελίξεις στο Ιράκ και στη Συρία αποκάλυψαν μεταξύ άλλων – σε επίπεδο πληροφοριών – ότι η συγκεκριμένη πόλη συνεισέφερε με εκατοντάδες μαχητές στον αγώνα του ΙΚ. Περισσότεροι από 800 μαχητές από την Ντέρνα στρατεύθηκαν υπό τη σημαία των τζιχαντιστών², γεγονός που κατέταξε και ανέδειξε την περιοχή ως το πλέον σημα-

ντικό κέντρο στρατολόγησης ισλαμιστών και το μεγαλύτερο (σε επίπεδο ποσόστωσης) στο σουνιτικό αραβικό κόσμο³. Λόγω της επικείμενης αποσταθεροποιητικής δραστηριότητας του ΙΚ με βάση την Ντέρνα, οι ΗΠΑ σε συνεργασία με την Ιταλία ξεκίνησαν από τον περασμένο Δεκέμβριο τακτικές πτήσεις UAV⁴ τύπου MQ-1B Predator επιτήρησης και αναγνώρισης (σ.σ. σύμφωνα με πληροφορίες, μετέχει και αριθμός UCAV MQ-9 Reaper), με σκοπό την παροχή πληροφοριών και έγκαιρης προειδοποίησης.

Η κατοχή της Ντέρνας και των λιμενικών της εγκαταστάσεων είναι πολύ σημαντικό γεγονός. Οι λιβυκές αρχές, που ελέγχουν ακόμη μεγάλο μέρος του ανατολικού τμήματος της χώρας, εξαπέλυσαν αεροπορικές επιδρομές στις 12 Νοεμβρίου 2014. Η εντολή εκτέλεσης χερσαίων επιχειρήσεων για την ανακατάληψη της πόλης μπορεί μεν να δόθηκε πέρυσι το Δεκέμβριο, ωστόσο η ανάληψη ουσιαστικής δράσης καθυστέρησε αρκετά⁵. Το Φεβρουάριο του 2015, μετά από την απαγωγή και τον αποκεφαλισμό 21 Αιγυπτίων κοπτών από δυνάμεις του ΙΚ της Λιβύης, η Αιγυπτιακή Αεροπορία προσέβαλε στόχους στην Ντέρνα προκαλώντας το θάνατο δεκάδων τζιχαντιστών. Στις 25 Μαρτίου 2015, αραβόφωνα ΜΜΕ ανέφεραν ότι ξεκίνησε ευρεία επιχείρηση με σκοπό την ανακατάληψη της Ντέρνας. Μέχρι σήμερα δεν φαίνεται να έχει επιτευχθεί κάποια αξιόλογη πρόοδος. Το ΙΚ στο μεταξύ διάστημα έθεσε υπό τον έλεγχό του ένα μεγάλο τμήμα του παραλιακού αυτοκινητόδρομου μεταξύ Τρίπολης και Βεγγάζης, με έπαθλο και την παράκτια πόλη Νοφαλίγια (8/9 Φεβρουαρίου 2015). Δυτικές υπηρεσίες εκτιμούν ότι, επειδή το ΙΚ διαθέτει πυρήνες περισσότερο ή λιγότερο ισχυρούς και σε άλλες πόλεις της χώρας, θα πρέπει να αναμένεται η κατάληψη και άλλων παράκτιων περιοχών, γεγονός που θα μεγεθύνει τις δυνατότητες χρήσης πλωτών μέσων κατά της ναυσιπλοΐας.

ΑΠΕΙΛΗ ΑΠΟ ΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ. ΕΙΝΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΙΜΗ;

Αναφορές διαφόρων πηγών ασφαλείας, ευρωπαϊκών και μη, συνεκτιμούν ότι το ΙΚ δεν διαθέτει κάποιο πολεμικό σκάφος του Λιβυκού ▶